

CONSILIUL DE ADMINISTRAȚIE

HOTĂRÎRE

mun. Chișinău

din 26.09.2013

Nr. 56

**cu privire la impunerea obligațiilor speciale preventive
Societății pe Acțiuni „Moldtelecom” în legătură cu puterea sa semnificativă pe piața
accesului cu ridicata la infrastructura de rețea la un punct fix**

În temeiul prevederilor art.9 alin.(1) lit. c), n) și lit. u) și ale art.43 alin.(1), (2) lit.a)-c), lit.f)-h), art.44-48, ale art.50 precum și ale art.53 alin.(3), (4) din Legea comunicațiilor electronice nr.241-XVI din 15.11.2007 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr. 51-54, art. 155),

În conformitate cu dispozițiile pct.14 și pct.15 lit. b) din Regulamentul Agenției Naționale pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației, *în continuare Agenția*, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.905 din 28 iulie 2008 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr. 143-144, art. 917),

Luînd în considerare Hotărîrea Consiliului de Administrație al Agenției nr. 05 din 14 februarie 2013 privind identificarea pieței accesului cu ridicata la infrastructura de rețea la un punct fix și desemnarea S.A. „Moldtelecom” cu putere semnificativă pe această piață (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr. 36-40, art. 163), **Consiliul de Administrație:**

HOTĂRĂȘTE:

1. Se aprobă Obligațiile speciale preventive ce se impun S.A.„Moldtelecom”, IDNO 1002600048836, în calitate de furnizor cu putere semnificativă pe piața accesului cu ridicata la infrastructura de rețea la un punct fix (se anexează).
2. Se abrogă Hotărîrea Consiliului de Administrație al ANRCETI nr.05 din 28.03.2011 cu privire la impunerea obligațiilor speciale preventive Societății pe Acțiuni „Moldtelecom” în legătură cu puterea sa semnificativă pe piața accesului cu ridicata la infrastructura de rețea la un punct fix.
3. Prezenta hotărîre se completează de drept cu alte reglementări emise de Agenție în acest sens.
4. Dispozițiile prezentei hotărîri nu aduc atingere posibilității Agenției de a stabili alte condiții sau obligații, ori de a le retrage sau modifica pe toate sau o parte din cele impuse prin prezenta hotărîre.

5. Controlul executării termenilor și condițiilor prezentei hotărâri se pune în sarcina Direcției Executive Reglementări.
6. Prezenta hotărâre intră în vigoare la data aprobării, se comunică S.A., „Moldtelecom” în termen de 3 zile lucrătoare și se publică pe pagina de Internet a Agenției.
7. Partea dispozitivă a prezentei hotărâri se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

**Președintele Consiliului
de Administrație**

Grigore VARANIȚA

**Membrul Consiliului
de Administrație**

Iurie URSU

Obligațiile speciale preventive ce se impun S.A. „Moldtelecom”

Capitolul I. Obligația de asigurare a accesului la unele elemente specifice ale rețelei proprii, la infrastructura asociată și de utilizare a acestora

Obligația de asigurare a accesului la bucla și sub-bucla locală de cupru

1. S.A. „Moldtelecom”, în continuare furnizor-ofertant, are obligația să ofere oricărui furnizor ce solicită, în continuare furnizor-solicitant, acces la infrastructura sa de rețea de acces din cupru și la echipamentele specifice ale acesteia în vederea furnizării de servicii de acces necondiționat la bucla și/sau sub-bucla locală.

2. Bucla locală sau sub-bucla locală la care trebuie oferit accesul include:

- a) circuitele fizice active prin care furnizorul furnizează efectiv un serviciu de comunicații electronice abonatului;
- b) circuitele fizice instalate, dar neutilizate;
- c) alte circuite fizice care pot fi puse la dispoziția furnizorilor-solicitanți prin conectarea unor segmente de fire metalice deja instalate sau prin instalarea unor segmente de fire metalice pe infrastructura existentă.

3. Furnizorul-ofertant are obligația oferirii accesului la infrastructura de rețea de buclă locală din cupru la orice Nod de Racordare a Abonaților (NRA), care, în cazul rețelei de acces pe bază de cupru, corespunde repartitorului principal al rețelei de acces (acces la bucla locală) și, respectiv, subrepartitorului în cazul accesului la sub-bucla locală. Drept excepție de la această obligație, furnizorul-ofertant este scutit de obligația de a oferi accesul la sub-buclele locale aferente unor subrepartitoare echipate de către furnizorul-ofertant cu echipament de acces VDSL cu utilizarea tehnicilor de *vectoring*. Această excepție este valabilă și pentru situațiile în care furnizorul-ofertant planifică într-o perioadă rezonabilă de timp să echipeze subrepartitorul cu astfel de echipamente sau să implementeze la nivelul acestui tehnici de *vectoring*.

4. Obligația accesului la bucla și sub-bucla locală din cupru la nodurile de racordare a abonaților cuprinde următoarele:

- a) Oferirea accesului total și partajat la bucla locală din cupru la nivelul repartitoarelor principale ale rețelei de acces ;

b) Oferirea accesului total și partajat la sub-bucula locală din cupru la nivelul subrepartitoarelor rețelei de acces;

5. Furnizorul-ofertant are obligația de a oferi orice serviciu conex, necesar pentru ca un furnizor-solicitant să obțină și să utilizeze eficient accesul la bucla și/sau sub-bucula locală, astfel ca accesul la infrastructura asociată controlată de furnizorul-ofertant, accesul prin galerii de cabluri și trecerea prin spații tehnologice controlate, colocarea echipamentului, climatizare, energie electrică, căldură, facilități de permutare a echipamentelor, serviciu „backhaul”, instalare și utilizare a cablurilor de legătură interne și externe etc., luând în considerare fezabilitatea furnizării accesului solicitat, ținând cont de capacitatea disponibilă și necesitatea securității rețelelor, serviciilor și a personalului.

6. În cazul accesului partajat la bucla locală, la solicitarea furnizorului-solicitant, furnizorul-ofertant va furniza și întreține splitterele situate la NRA, costul acestora fiind inclus în tariful lunar de acces partajat la bucla locală.

Obligația de asigurare a accesului la rețeaua NGA

7. Furnizorul-ofertant are obligația să ofere oricărui furnizor-solicitant accesul la infrastructura sa de rețea de acces NGA bazată integral sau parțial pe cabluri de fibră optică, în conformitate cu prevederile prezentelor obligații, exceptând situațiile, când accesul solicitat necesită interfețe specifice, de care nu dispune furnizorul-ofertant.

8. În cazul segmentelor de rețea de acces NGA construită în bază de topologie FTTH punct-la-punct, furnizorul-ofertant va oferi accesul la buclele locale optice la NRA-ul ce corespunde repartitorului optic principal, exceptând situațiile, când accesul solicitat necesită interfețe specifice, de care nu dispune furnizorul-ofertant.

9. În cazul segmentelor de rețea de acces NGA construite în bază de topologii ce nu presupun conexiuni optice dedicate între premisele abonaților și repartitorul optic principal, furnizorul-ofertant va oferi acces prin intermediul de servicii de bitstream, conform reglementărilor relevante impuse de Agenție.

10. Furnizorul-ofertant are obligația de a oferi orice serviciu conex, necesar pentru ca un furnizor-solicitant să obțină și să utilizeze eficient accesul la bucla locală optică, astfel ca accesul la infrastructura asociată, accesul prin galerii de cabluri și trecerea prin spații tehnologice, colocarea echipamentului, climatizare, energie electrică, căldură, facilități de permutare a echipamentelor, serviciu „backhaul”, instalare și utilizare a cablurilor de legătură interne și externe etc.

11. În cazul migrării de la rețeaua de acces din cupru la rețea NGA, furnizorul-ofertant este obligat să informeze atât furnizorii-solicitanți, cât și Agenția despre intențiile de dezactivare a NRA aflate în uz cu cel puțin 12 luni înainte de deconectare, în scopul de a acorda suficient timp furnizorilor ce dețin deja acces (sunt conectați) să-și poată planifica o alternativă a accesului la utilizatorii lor finali

sau pentru a-și adapta în mod corespunzător propriile rețele și planuri de extindere a acestora. Termenul indicat poate fi diminuat doar cu acordul scris al furnizorului-solicitant. Planul de transformare a rețelei existente de acces pe bază de cupru în rețea de acces pe bază de fibră optică trebuie să fie suficient de detaliat.

12. Furnizorul ofertant trebuie să efectueze transparent migrarea de la rețelele de cupru la cele de fibră optică și să le proiecteze astfel, încât să faciliteze și trecerea furnizorului-solicitant la produse de acces bazate pe NGA și în vederea menținerii continuității furnizării serviciilor de către furnizorii-solicitanți, la capacități ce ar putea concura pe piața cu amănuntul în bază de produse NGA.

Obligația de asigurare a accesului la infrastructura asociată

13. Furnizorul-ofertant are obligația să ofere oricărui furnizor-solicitant, accesul la infrastructura sa de canalizație telefonică și la infrastructura sa de stâlpi telefonici, în conformitate cu prezentele obligații, în vederea instalării și operării unor infrastructuri de cabluri. Obligația dată cuprinde și obligația oferirii accesului la camere de tragere, alte infrastructuri ce conectează segmente de canalizație și stâlpi cu edificii.

14. În scopurile prezentelor Obligații, prin vizitare se subînțelege atât accesul și acțiunile furnizorului-solicitant și persoanelor sale, cât și ale unei organizații terțe specializate ce acționează în interesul furnizorului-solicitant, fie acesta însoțit sau neînsoțit de furnizorul-ofertant și persoanele sale, în funcție de condițiile stabilite pentru inspectare, pozarea, întreținerea, reparația cablurilor și infrastructurilor de cabluri precum și uzul de rezultatul pozării acestora.

15. Obligația de acces la canalizație cuprinde oferirea accesului la conducte și subconducte, la fântînile canalizației telefonice, camere de tragere, inclusiv elemente de infrastructură care permit conectarea acestora la infrastructuri fizice operate de terți. Accesul va fi oferit indiferent de tipul cablurilor de comunicații electronice sau infrastructurii de cabluri de comunicații electronice ce sunt intenționate a fi instalate, indiferent de scopul utilizării serviciilor de acces, fie acesta pentru a permite accesul furnizorilor-solicitanți la elementele de rețea oferite de furnizorul-ofertant, sau fie acesta pentru construirea de către furnizorii-solicitanți a propriilor infrastructuri de rețea ce servesc funcțiilor de acces, de transport, sau oricăror altor funcții de rețea.

16. Accesul la infrastructura asociată va fi oferit de furnizorul-ofertant necondiționat în condițiile pct.15, cu condiția că acestea nu pun în pericol siguranța infrastructurilor și cablurilor deja instalate, nu pun în pericol siguranța oamenilor, nu creează impedimente în utilizarea infrastructurilor. Cerințele de securitate vor fi rezonabile și nu vor fi mai riguroase decât cele aplicate pentru propriile servicii ale furnizorului-ofertant.

17. Accesul se va oferi pe un termen nelimitat, pe durata de utilizare a infrastructurii asociate pusă la dispoziția furnizorului-solicitant. Furnizorul-ofertant poate stabili termene minime de angajament, care vor fi rezonabile.

18. Furnizorul-ofertant nu va împiedica dispunerea de către furnizorul-solicitant de cablurile și infrastructurile instalate în conformitate cu interesul lui, inclusiv să poată gaja sau înstrăina infrastructurile instalate, cu condiția că furnizorul-solicitant nu are datorii față de furnizorul-ofertant pe acordul ce guvernează accesul furnizorului-solicitant cu infrastructurile date. Furnizorul-ofertant are dreptul să i se asigure păstrarea drepturilor ce izvorau înainte de astfel de acțiuni.

19. Serviciile de ocupare a spațiului de canalizație telefonică și cele de ocupare a spațiului pe stâlpi telefonici, drept servicii de bază pentru accesul la infrastructura de canalizație și stâlpi telefonici, vor fi oferite în mod degrupat de servicii de pozare, reparație, servicii suplimentare sau asociate serviciilor de bază.

20. Se va considera ocupat, acel spațiu al canalizației telefonice, care este determinat de suprafața cumulativă a secțiunilor cablurilor sau sub-conductelor pozate în fiecare segment distinct al canalizației telefonice. În cazul dacă furnizorul-solicitant instalează sub-conducte în canalizație telefonică și pozează cablurile în sub-conducte, se va considera doar spațiul determinat de secțiunea sub-conductei. În cazul rezervării, va fi considerat spațiul efectiv rezervat.

21. Tarifarea pentru ocuparea sau rezervarea spațiilor de canalizație telefonică va fi indicată în lei, lunar, per metru sub-conductei și în funcție de suprafața secțiunii cablului. Tarifarea pentru ocuparea sau rezervarea spațiilor de stâlpi telefonici se va face în lei, lunar, per cablu, per un punct de suspendare.

22. În situația în care furnizorul-ofertant oferă servicii de pozare, reparație, deservire, mentenanță a cablurilor și echipamentelor sau alte servicii suplimentare, acesta are obligația să ofere furnizorilor-solicitanți posibilitatea să aleagă între aceste servicii și serviciile propriilor unități ale furnizorului-solicitant sau ale unei organizații terțe specializate în aceste lucrări. Orice condiții de calificare înaintate persoanelor ce urmează să fie autorizate de către furnizorul-ofertant pentru aceste lucrări și cerințele pentru lucrări vor fi prestabilite în oferta publică de referință corespunzătoare.

23. Furnizorul-ofertant are obligația să ofere servicii de rezervare a spațiilor în canalizație telefonică sau pe stâlpi telefonici, pentru care va putea percepe plăți pentru aceste rezervări similare serviciilor de ocupare efectivă. Spațiul rezervat nu poate fi utilizat pentru scopurile proprii ale furnizorului-ofertant sau oferit altor furnizori-solicitanți.

24. Furnizorul-ofertant va putea rezerva spații în canalizație telefonică sau pe stâlpi telefonici pentru scopurile proprii doar dacă în mod rezonabil are intenții să utilizeze acele spații într-un orizont previzibil de timp și poate argumenta aceste intenții. Orice astfel de rezervare va fi înregistrată de furnizorul-ofertant drept serviciu prestat intern. Evidența acestor livrări interne va fi efectuată conform

cerințelor pct.131, similar serviciilor de ocupare a spațiilor oferite propriilor unități de afaceri.

25. În cazul construirii unor segmente de canalizație noi, modernizării sau lărgirii capacităților existente, furnizorul-ofertant este obligat să instaleze capacități suficiente de conducte care să permită găzduirea a câtorva cabluri de fibră optică ale furnizorilor-solicitanți peste prognozele dezvoltării proprii. Furnizorul-ofertant la construcția unor segmente de canalizație noi, modernizării sau lărgirii capacităților existente se va conduce de instrucțiunile de proiectare a construcțiilor linear-cablare în telecomunicații agreeate sau va asigura cel puțin o conductă de 100 mm dedicată pentru aceste necesități, fără a se limita la aceasta, dacă specificul zonei date presupune un volum mai mare al cererii în orizontul previzibil de timp egal cu planurile/prognozele proprii de dezvoltare pe termen lung.

26. Dacă furnizorul-ofertant intenționează să construiască segmente de canalizație noi, sau să modernizeze, repare sau să lărgască capacitățile pe anumite segmente existente, acesta urmează să expună public, pe pagina sa de Internet informația respectivă, să informeze despre aceasta Agenția cu cel puțin 2 luni înainte, astfel încât furnizorii interesați să poată manifesta interesul pentru prevederea de capacități suficiente.

27. Furnizorul-ofertant și furnizorul-solicitant vor încheia un Acord-cadru care va viza accesul la infrastructura de canalizație sau stâlpi telefonici, care va stabili toate condițiile accesului și prețurile. Serviciile incrementale de acces la noi segmente de infrastructură asociată și/sau capacități diferite vor fi stabilite prin anexe la Acordul-cadru.

Condiții în care se vor oferi serviciile de acces

28. Toate serviciile de acces pe care furnizorul-ofertant este obligat, în baza prezentelor Obligații să le presteze, vor fi puse la dispoziție în mod degrupat, astfel încât orice furnizor-solicitant să poată alege doar serviciile de care are nevoie fără să fie obligat să achiziționeze și alte servicii legate.

29. Condițiile tehnice stabilite de către furnizorul-ofertant pentru oferirea accesului la rețele sau la infrastructura asociată, impuse conform prezentelor obligații, vor avea la bază asigurarea integrității atât a rețelelor instalate, cât și a infrastructurii. Aceste condiții vor fi rezonabile și proporționale cu riscurile identificate, fiind îndreptate spre acordarea accesului în condiții sigure.

30. Furnizorul-ofertant nu poate refuza acordarea serviciilor solicitate decât dacă aceasta nu este fezabil tehnic (pentru accesul la infrastructura de canalizație – imposibilitate tehnică poate fi în cazul lipsei de capacități disponibile) sau dacă solicitarea este nerezonabilă.

31. Furnizorul-ofertant va răspunde furnizorului-solicitant la orice solicitare ce vizează accesul reglementat conform prezentelor obligații în termen de pînă la 10 zile lucrătoare de la data primirii unei solicitări de acces. Acest termen se

referă și la orice solicitare de informații privind traseele posibile și disponibile pentru ocupare de spațiu de canalizație sau stâlpi telefonici între anumite adrese.

32. În caz dacă se refuză acordarea serviciilor solicitate, inclusiv parțială, furnizorul-ofertant va justifica temeinic motivul refuzului și îl va comunica în scris furnizorului-solicitant.

33. Lipsa capacităților disponibile pentru satisfacerea unei solicitări sau rezervarea lor pentru necesitățile proprii ale furnizorului-ofertant sau de către alți furnizori nu poate fi motiv pentru refuz de acordare a accesului și nici a lărgirii capacităților de acces. În cazul lipsei capacităților disponibile necesare pentru satisfacerea solicitării sau rezervării lor, furnizorul-ofertant va lărgi în măsură necesară capacitățile sale de acces și le va pune la dispoziția furnizorului-solicitant în maxim 6 luni din momentul solicitării. Excepție face accesul la canalizație telefonică și stâlpi, care va fi acordat în măsura în care furnizorul-ofertant va avea capacități relevante disponibile.

34. Furnizorul-ofertant va oferi serviciile de acces și serviciile conexe fără a condiționa furnizarea lor de achiziționarea concomitentă a unor produse sau servicii, pe care furnizorul-solicitant nu le solicită, sau de achiziționarea unui volum impus de produse sau servicii, care ar excede volumul solicitat, sau impunerea oricăror condiții sau limitări comerciale, tehnice sau de altă natură care nu sunt necesare furnizării tipului de acces solicitat.

35. Acolo unde este tehnic realizabil, fără a perturba în mod semnificativ serviciile furnizate pe bucla/sub-bucla locală, furnizorul-ofertant va îndepărta de pe bucla/sub-bucla locală, la care se solicită accesul, echipamentele care pot împiedica furnizarea serviciilor în bandă largă.

36. Colocarea reprezintă un serviciu oferit de furnizorul-ofertant oricărui furnizor-solicitant și care este conex serviciilor de acces la bucla locală de cupru, la infrastructura de rețea NGA, la linii închiriate și la alte servicii reglementate prin obligații speciale preventive sau nereglementate. Furnizarea serviciilor de colocare permite furnizorilor-solicitanți să-și furnizeze între ei servicii și să interconecteze echipamentele și rețelele lor.

37. Furnizorul-ofertant va oferi servicii de colocare fizică la orice adresă unde operează un repartitor principal al buclelor locale, un repartitor intermediar, sau un repartitor de transfer, dacă dispune de spații de colocare în acest scop sau de spații ce pot fi pregătite în acest scop în conformitate cu cerințele pct.38. Colocarea fizică presupune punerea la dispoziția furnizorului-solicitant a unui spațiu amenajat pentru instalarea de către acesta a echipamentelor sale, precum și a serviciilor conexe necesare pentru instalarea și funcționarea normală a serviciilor de acces reglementate prin prezentele obligații. În cazul disponibilității pentru alocare, spațiul colocabil va fi pus la dispoziția furnizorilor-solicitanți în termen de 5 zile lucrătoare de la data încheierii acordului-cadru de furnizare a accesului necondiționat la bucla locală sau, după caz, de la data modificării prevederilor acestuia, ce presupune accesul la locația dată. În cazul spațiilor colocabile care nu au fost pregătite anterior,

pregătirea spațiilor și punerea acestora la dispoziția furnizorului-solicitant se va realiza în termen de 1 lună de la data încheierii acordului-cadru de furnizare a accesului necondiționat la bucla locală sau, după caz, de la data modificării prevederilor acestuia.

38. În cazul în care furnizorului-ofertant are o solicitare de colocare fizică pe care nu o poate satisface din cauza lipsei spațiului disponibil pentru aceasta, el va pregăti și va aloca spații pentru serviciul de colocare fizică în cadrul spațiilor ce pot fi eliberate, au fost eliberate urmare a modificării sau modernizării rețelei sale, dacă din punct de vedere tehnic aceste spații pot fi utilizate pentru colocare. În acest scop furnizorul-ofertant va îndepărta orice echipament ieșit din uz, cu excepția cazului în care păstrarea acestui echipament este obligatorie potrivit prevederilor legale în vigoare. Termenul pentru punerea la dispoziție a serviciului de colocare în asemenea caz nu va depăși 6 luni din data solicitării.

39. Spațiile ce pot fi sau au fost eliberate conform pct.38 vor fi alocate de furnizorul-ofertant în mod prioritar serviciilor de colocare fizică, dacă acestea se află la o distanță rezonabilă de repartitor și dacă există cereri de servicii de colocare la locația dată pe care furnizorul-ofertant nu le-ar putea onora într-un alt fel. Furnizorul-ofertant poate rezerva din aceste spații pentru nevoile proprii de dezvoltare a rețelei, pentru o perioadă de cel mult 2 ani, pe baza unei notificări de rezervare care se transmite Agenției împreună cu proiectul de investiții corespunzător, cel mult 50% din spațiul colocabil, în limita spațiului disponibil la momentul primirii notificării de rezervare de către Agenție, cu respectarea pct.52.

40. În cazul în care Agenția va considera că spațiul rezervat pentru nevoile de dezvoltare ale furnizorului-ofertant depășesc necesarul rezonabil de spațiu pentru satisfacerea acestora, va obliga furnizorul-ofertant să procedeze la alocarea în parte sau în totalitate către dispoziția furnizorilor-solicitanți a spațiului a cărui rezervare a fost notificată sau va respinge cererea de rezervare, după caz. În cazul în care spațiul rămas ner rezervat poate, în mod rezonabil, satisface cererea potențială de servicii de colocare în zona dată, se va considera că rezervarea făcută de furnizorul-ofertant nu creează limitări pentru oferirea serviciilor de colocare.

41. Furnizorul-ofertant va oferi posibilitatea accesului lucrătorilor furnizorului-solicitant la echipamentele colocate în spațiul de colocare fizică, ținându-se cont de necesitatea asigurării securității echipamentelor și lucrătorilor:

- a) pentru lucrări planificate în timpul programului de lucru, conform procedurii stabilite de furnizorul-ofertant.
- b) în caz de avarieri sau de disfuncțiune a echipamentelor în timpul programului de lucru în maxim 1 oră de la comunicare.
- c) în caz de avarieri sau de disfuncțiune a echipamentelor în afara programului de lucru în maxim 6 ore de la comunicare, conform procedurii prestabilite de furnizorul-ofertant.

42. Dacă nu dispune de capacități pentru oferirea serviciului de colocare fizică și nici nu dispune de spații ce pot fi pregătite pentru furnizare de servicii de

colocare fizică conform cerințelor pct.38, furnizorul-ofertant va furniza colocare virtuală în locul colocării fizice.

43. Colocarea virtuală presupune alocarea unui spațiu necesar în același spațiu în care funcționează echipamente ale furnizorului-ofertant, fără construirea unei structuri cu rol de protecție ce le-ar separa, și instalarea echipamentului furnizorului-solicitant în spațiul alocat. În cazul colocării virtuale, furnizorul-ofertant nu are obligația de a oferi accesul lucrătorilor furnizorului-solicitant în spațiul de colocare în scopul instalării, operării, reparării sau retragerii echipamentului colocat.

44. În caz dacă furnizorul-ofertant nu va oferi accesul lucrătorilor furnizorului-solicitant în spațiul de colocare virtuală sau la echipamentul colocat în acesta, atunci va oferi servicii de instalare, operare, reparare sau retragere a echipamentului colocat, a segmentelor de conexiune a acestui echipament la infrastructura de buclă sau sub-buclă locală și la rețeaua de transport a furnizorului-solicitant, pînă în punctul în care furnizorul-solicitant i se oferă posibilitatea accesului. Furnizorul-ofertant va furniza aceste servicii și va păstra securitatea echipamentelor date în termeni și condiții de calitate nu mai puțin favorabile ca cele cu care sunt tratate propriile echipamente și servicii.

45. În cazul în care furnizorul-solicitant alege colocare distantă, furnizorul-ofertant este obligat să asigure condiții pentru ca accesul să fie realizat. Prin colocare distantă furnizorul-solicitant instalează echipamentele sale în spații ce nu aparțin sau nu sunt operate de furnizorul-ofertant.

46. În cazul refuzului colocării, la solicitarea furnizorului-solicitant, furnizorul-ofertant va asigura accesul în spațiul fizic dat unei echipe formate din reprezentanți ai Agenției și, la solicitare, ai furnizorului-solicitant, în vederea verificării temeiniciei refuzului.

47. Furnizorul-ofertant va oferi furnizorului-solicitant posibilitatea de a instala și conecta în spațiul alocat pentru colocare fizică echipamentul necesar pentru realizarea accesului, inclusiv echipamente care conduc la îmbunătățirea performanțelor echipamentului de bază, permițându-i să îndeplinească funcții de comutare în rețeaua proprie a furnizorului-solicitant sau de servicii avansate.

48. Furnizorul-ofertant nu va impune furnizorului-solicitant cerințe de securitate privind echipamentele acestuia mai stricte decât acelea, pe care le practică pentru propriile echipamente.

49. Furnizorul-ofertant va permite furnizorilor-solicitanți care beneficiază deja de colocare posibilitatea să efectueze interconectarea directă a echipamentelor lor situate în spațiul de colocare. Furnizorul-ofertant nu va stabili condiții care să limiteze posibilitățile furnizorilor-solicitanți de a alege tehnologiile sau mediul de transmisie la interconectarea directă a echipamentelor lor.

50. Furnizorul-ofertant nu va condiționa sau limita posibilitatea furnizorilor-solicitanți să utilizeze spațiile de colocare obținute pentru acces la bucla sau sub-buclă locală și echipamentele colocate pentru a accesa alte servicii și nici nu

va cere furnizorilor-solicitanți să închirieze și/sau instaleze facilități aparte sau suplimentare.

51. Dacă într-o solicitare de acces și/sau de servicii de colocare la o anumită adresă se indică argumentat o dată la care se solicită punerea la dispoziție a acestor servicii și care este ulterioară termenelor ce decurg din prezentele obligații pentru punerea la dispoziție, acestea urmează să fie puse la dispoziție la data solicitată. Dacă pentru aceasta este nevoie de rezervarea capacităților date și furnizorul-solicitant o solicită, furnizorul-ofertant le poate rezerva după furnizorul-solicitant și poate percepe tarife pentru capacitățile rezervate începând cu data când comunică furnizorului-solicitant că aceste capacități pot efectiv fi furnizate și îi sunt rezervate.

52. Spațiul colocabil alocat pentru un rack cu dimensiuni standard nu va fi considerat mai mare de 4 mp. Cererile ulterioare de alocare a unor spații colocabile în același spațiu al furnizorului-ofertant vor fi acceptate numai după ocuparea în mod eficient, în proporție de cel puțin 70%, a capacității fiecărui dulap instalat alocat furnizorului-solicitant, cu echipamente necesare realizării accesului la bucla sau sub-bucla locală sau interconectării ori cu echipamente necesare funcționării optime a acestora.

53. Furnizorul-ofertant va oferi oricărui furnizor-solicitant posibilitatea de a instala și conecta în spațiul fizic alocat echipamentul necesar, inclusiv echipamente care conduc la îmbunătățirea performanțelor echipamentului de bază.

54. Furnizorul-ofertant va percepe aceleași tarife la energia electrică consumată de furnizorul-solicitant la care el plătește distribuitorii săi pentru furnizarea de energie electrică;

55. Dacă furnizorul-solicitant din motive care îi sunt imputabile nu își instalează echipamentele în spațiul fizic alocat pentru colocare în termen de 2 luni de la data alocării, furnizorul-ofertant va retrage alocarea, informând furnizorul-solicitant în prealabil cu 10 zile lucrătoare. La cererea furnizorului-solicitant, Agenția poate stabili un termen mai mare pentru instalarea echipamentelor, dacă acesta demonstrează că acest lucru este necesar având în vedere circumstanțele concrete ale cazului.

56. În cazul în care furnizorul-ofertant intenționează să realizeze o reconfigurare a rețelei sale, pe baza planurilor sale de dezvoltare tehnologică sau de afaceri, echipamentul instalat în spațiul alocat unui furnizor-solicitant poate fi reinstalat într-un alt spațiu prin relocare numai în următoarele condiții:

- a) relocarea să permită accesul în condiții echivalente celor asigurate de colocarea în spațiul inițial;
- b) operațiunile de relocare să se efectueze pe cheltuiala furnizorului-ofertant dacă părțile nu se înțeleg altfel;
- c) relocarea să se realizeze numai după notificarea prealabilă de cel puțin 1 lună a furnizorului-solicitant al cărui echipament urmează să fie relocat.

57. Accesul la colocare și serviciile asociate se va efectua după principiul primul venit – primul deservit. Prin derogare, alocarea spațiului colocabil se va face

în următoarea ordine de prioritate: a) pentru furnizorii-solicitanți cărora li s-a alocat deja spațiu pentru colocare; b) pentru furnizorul-ofertant, pe baza unei notificări sau a unei cereri de rezervare, în condițiile pct.37 și/sau pct.38; d) în ordinea primirii cererilor de colocare.

58. Furnizorul-ofertant, la solicitare, va furniza, instala, testa și întreține, la cererea furnizorului-solicitant, legături de transmisie de capacitate Nx1Gigabit Ethernet sau 10 Gigabit Ethernet între echipamentul furnizorului-solicitant și cel mai apropiat punct de acces la rețeaua furnizorului-solicitant (serviciul „backhaul”).

59. În cazul în care, furnizorul-solicitant dorește să-și furnizeze el însuși legătura de transmisie prevăzută la pct.58, pe suport optic sau prin fire metalice, furnizorul-ofertant are obligația să-i ofere acestuia conexiunea fizică respectivă prin propriile conducte de cabluri din afara spațiului furnizorului-ofertant între echipamentul furnizorului-solicitant și cea mai apropiată cameră de cabluri din afara spațiului furnizorului-solicitant sau, la cerere, să instaleze și să întrețină această conexiune, astfel încât furnizorul-solicitant să își poată conecta propriile echipamente.

60. Furnizorul-ofertant nu va restricționa furnizorul-solicitant să își construiască propriile facilități de interconectare direct cu un terț furnizor-solicitant, căruia i s-a alocat spațiu pentru colocare în același spațiu al furnizorului-ofertant, inclusiv în cazul în care furnizorul-solicitant dorește să achiziționeze de la terțul solicitant legătura de transmisie „backhaul”.

61. În cazul cererii inițiale de acces la un repartitor, termenul de punere la dispoziție a serviciului „backhaul” va fi stabilit astfel, încât furnizorul-solicitant să poată începe furnizarea propriilor servicii de comunicații electronice în termen de cel mult 30 de zile calendaristice de la data încheierii acordului sau în termenii stabiliți în acord. În cazul în care solicitarea serviciului „backhaul” este ulterioară realizării accesului la un repartitor sau privește suplimentarea capacității existente a legăturii de transmisie, termenul de punere la dispoziție a serviciului „backhaul” nu va depăși termenul de 5 zile lucrătoare de la data primirii de către furnizorul-ofertant a unei solicitări în acest sens.

62. În cazul defectării oricărui element de infrastructură de rețea, serviciu conex sau infrastructură asociată a furnizorului-ofertant, care afectează funcționarea în condiții normale a accesului la bucla/sub-bucla locală, furnizorul-ofertant va demara activitățile necesare pentru localizarea și remedierea, chiar provizorie, a defecțiunii, precum și pentru înlăturarea sau pentru limitarea eventualelor pagube:

- a) În cadrul programului de lucru - în maxim o oră de la comunicarea defecțiunii de către furnizorul-solicitant sau de la momentul la care defecțiunea a ajuns la cunoștința furnizorului-ofertant pe orice altă cale.
- b) În afara programului de lucru - în maxim 8 ore de la comunicarea defecțiunii de către furnizorul-solicitant sau de la momentul în care defecțiunea a ajuns la cunoștința furnizorului-ofertant pe orice altă cale.
- c) Termenul remedierii, cel puțin provizoriu, a deranjamentelor/ defecțiunilor, dar care permite funcționarea serviciilor de acces, nu

trebuie să depășească 24 ore.

63. Cheltuielile aferente remedierii defecțiunilor în rețeaua proprie a furnizorului-ofertant, vor fi suportate în întregime de către furnizorul-ofertant, cu excepția cazului în care se dovedește că furnizorul-solicitant este responsabil de defecțiunea produsă.

64. În cazul efectuării unor lucrări de reamenajare sau modernizare a rețelei sale de acces, furnizorul-ofertant va asigura ca furnizorul-solicitant să poată furniza în continuare propriile servicii de comunicații electronice prin intermediul accesului la bucla locală, sub-bucla locală, buclei locale optice, infrastructurii de rețea NGA, infrastructurii asociate, cu menținerea prețului și calității serviciilor de acces inițiale.

65. În cazul în care furnizorul-ofertant refuză să furnizeze colocarea, accesul la bucla locală, sub-bucla locală sau serviciile conexe necesare acestui tip de acces, furnizorul-solicitant poate solicita Agenției inspectarea capacităților în vederea verificării refuzului și să asiste la inspectarea dată.

66. În cazul unor operațiuni de reamenajare sau modernizare a rețelei sale de acces, furnizorul-ofertant este obligat să asigure ca furnizorul-solicitant să beneficieze în continuare de serviciile de acces necondiționat la bucla/sub-bucla locală, în condiții de preț și calitate nu mai puțin favorabile decât cele inițiale.

67. În cazul desființării buclelor/sub-buclelor locale și/sau înlocuirii lor cu linii de acces prin fibră optică sau înlocuirii unor porțiuni ale buclei/sub-buclei locale, prin reducerea segmentelor de cupru ale buclelor de acces local al abonaților, furnizorul-ofertant va oferi un serviciu de acces local prin bitstream la abonații, ale căror bucle de acces sunt înlocuite, sau un serviciu de acces la infrastructura asociată, sau un serviciu de linii închiriate segment-terminal, sau un serviciu de acces necondiționat la bucla de fibră optică (inclusiv fibra neutilizată), la alegerea furnizorului-solicitant.

68. Furnizorul-ofertant are obligația să asigure livrarea buclei/sub-buclei locale, cu excepția cazului în care este solicitată la o dată ulterioară, după cum urmează:

- a) într-un termen ce nu depășește 5 zile calendaristice de la data primirii de către furnizorul-ofertant a unei comenzi în acest sens – în cazul accesului partajat la bucla/sub-bucla locală, la linii de abonat neocupate de un serviciu de acces în bandă largă;
- b) într-un termen ce nu depășește 10 zile calendaristice de la data primirii de către furnizorul-ofertant a unei comenzi în acest sens – pentru restul cazurilor de solicitări de livrare a buclei sau sub-buclei locale.

69. Refuzul furnizorului-ofertant de a livra bucla/sub-bucla locală solicitată trebuie să fie temeinic justificat și va fi comunicat în scris furnizorului-solicitant, în termen de 2 zile lucrătoare de la data primirii comenzii de către furnizorul-ofertant.

70. Furnizorul-ofertant va începe punerea la dispoziție a buclei sau sub-buclei locale numai în cazul în care furnizorul-solicitant are un acord scris cu abonatul, căruia urmează să-i furnizeze serviciile de comunicații electronice și care va fi o măsură de prevenire a practicilor de slamming. Acordul dat reprezintă autorizare dată de abonat furnizorului-solicitant de a acționa în numele lui pentru efectuarea procedurilor de trecere de la un furnizor la altul și de încetare a contractului cu furnizorul existent. Acest acord trebuie să prevadă cel puțin datele de identificare ale abonatului, semnătura acestuia, numărul și data antecontractului încheiat între furnizorul-solicitant și abonat, precum și, în cazul accesului total la bucla locală, acordul de reziliere a contractului încheiat cu furnizorul-ofertant privind serviciile de telefonie prestate. Procedura de plasare a comenzilor de furnizare a accesului necondiționat la bucla locală este prevăzută la anexa 2.

71. Furnizorul-ofertant va oferi furnizorului-solicitant accesul la sistemele de asistență operațională, la sistemele informaționale și tehnice, precum și la bazele de date pentru pregătirea comenzilor, aprovizionare, întreținere, solicitări de reparații și diagnosticare (ex. SELT, DELT, TR069). În acest scop, furnizorul-ofertant va preciza în Oferta de Referință pentru Acces (ORA) caracteristicile tehnice ale interfețelor de acces la sistemele sale informaționale. Informațiile trebuie actualizate în mod regulat, astfel încât să reflecte evoluția și dezvoltarea infrastructurii și noile date culese, în special cu ocazia implementării proiectelor de instalare a fibrei optice de către furnizorul-solicitant sau de către alți solicitanți de acces. Furnizorul-ofertant are obligația de a implementa în termen de până la 9 luni din data intrării în vigoare a prezentelor obligații, un sistem electronic de plasare a comenzilor, care să permită corespunderea cu cerințele din prezentele obligații.

72. În urma consultării cu furnizorii-solicitanți, furnizorul-ofertant va solicita acordul Agenției cu privire la orice modificare a sistemului electronic de plasare a comenzilor de furnizare a accesului necondiționat la bucla/sub-buclea locală care ar putea afecta activitatea furnizorilor-solicitanți, iar modificările ce urmează a fi realizate vor fi publicate pe pagina de Internet a furnizorului-ofertant cu cel puțin 10 zile lucrătoare înaintea adoptării lor. Agenția poate impune modificarea sistemului electronic de procesare a comenzilor, în vederea optimizării modului de desfășurare a furnizării accesului necondiționat la bucla/sub-buclea locală pe baza acestui sistem, în urma consultării cu furnizorii-solicitanți și cu furnizorul-ofertant.

73. Sistemul de plasare a comenzilor va permite plasarea în formă electronică a solicitărilor de livrare a buclelor locale, sub-buclelor locale, serviciilor conexe livrării accesului la bucla/sub-buclea locală, furnizare de informații utile despre buclele sau sub-buclele locale la care se solicită accesul, schimb de informații privind procesul de livrare a buclelor sau sub-buclelor locale, plasarea solicitărilor de soluționare a deranjamentelor tehnice pe buclele locale, sub-buclele locale, serviciile conexe, schimb de informații privind etapa la care se află cererile de livrare a buclei sau sub-buclei locale, sau a serviciilor conexe, sau reclamațiile privind defecțiunile etc.

74. La solicitare, furnizorul-ofertant are obligația să negocieze și să încheie un acord de acces care are ca obiect furnizare de servicii de acces la bucla/sub-bucla locală. Acordul va prevedea și toate serviciile adiționale furnizate în legătură cu oferirea tipului de acces solicitat.

75. Termenul pentru negocierea acordului de acces la bucla/sub-bucla locală va fi unul rezonabil, dar nu va depăși 20 de zile calendaristice din data depunerii solicitării de acces.

76. Furnizorul-ofertant va utiliza un acord-cadru, care poate fi suplimentat de părți, când se solicită accesul la o nouă locație pentru acces la bucla/sub-bucla locală sau se solicită majorarea capacităților oferite.

77. Termenul pentru completarea acordului-cadru privind accesul la noi locații sau majorarea capacităților oferite va fi unul rezonabil, dar nu va depăși 15 zile calendaristice din data solicitării acestora.

78. Furnizorul-ofertant va asigura condiții pentru ca furnizorul-solicitant să poată obține efectiv accesul la spațiul alocat și să poată desfășura lucrări pentru obținerea accesului la bucla locală, sub-bucla locală de la data semnării acordului de acces sau de la data suplimentării acestuia cu noi locații de acces. Furnizorul-ofertant va asigura implementarea prevederilor acordului-cadru astfel, încât furnizarea accesului necondiționat la bucla/sub-bucla locală să poată începe în termen de 30 de zile calendaristice de la data încheierii acordului, dacă părțile nu convin la un termen mai mare. Termenul dat se aplică și în cazul modificării sau completării unui acord-cadru. În cazul în care pentru furnizarea accesului necondiționat la bucla/sub-bucla locală este necesară colocarea, termenele prevăzute mai sus includ și durata necesară și în limitele stabilite de prezentele obligații pentru efectuarea de către furnizorul-ofertant a tuturor lucrărilor necesare pentru pregătirea spațiului colocat, precum și pentru punerea la dispoziția furnizorului-solicitant a acestui spațiu.

79. Acordul de acces se încheie pentru o perioadă nedeterminată, dacă furnizorul-solicitant nu solicită încheierea pe o durată determinată, și nu poate fi reziliat unilateral de către furnizorul-ofertant în interesul acestuia, cu excepția cazurilor prevăzute de lege și/sau acord.

80. Acordul-cadru va conține în mod explicit tarifele pentru furnizarea serviciilor de acces necondiționat la bucla/sub-bucla locală și pentru toate celelalte servicii oferite în vederea realizării accesului respectiv.

81. Acordul de acces trebuie să fie elaborat astfel încât să permită furnizorului-solicitant să selecteze cu ușurință punctele de acces, opțiunile de acces și de colocare, precum și orice alte servicii oferite pe baza ORA și va conține, cel puțin condițiile și clauzele stipulate de pct.60 din Regulamentul cu privire la interconectare, în continuare *Regulament*.

Capitolul II. Obligația de asigurare a transparenței, inclusiv de publicare a Ofertelor de Referință pentru acces

Publicarea ofertelor de referință pentru acces

82. Furnizorul-ofertant are obligația publicării pe pagina sa de Internet, în mod ușor accesibil, a următoarelor oferte publice de referință pentru acces:

- Ofertei de Referință pentru Acces (ORA), care reprezintă un angajament public de a furniza oricărui furnizor-solicitant servicii de acces la bucla/sub-bucla locală de cupru și acces la bucla locală de fibră optică și a serviciilor conexe acestora;
- Ofertei de Referință pentru Acces la Canalizație (ORAC), care reprezintă un angajament public de a furniza oricărui furnizor-solicitant servicii de acces la canalizația telefonică operată și a serviciilor conexe acestui;
- Ofertei de Referință pentru Acces la Stâlpi (ORAS), care reprezintă un angajament public de a furniza oricărui furnizor-solicitant servicii de acces la stâlpii telefonici și a serviciilor conexe acestui;
- Ofertei de Referință pentru Servicii de Colocare (ORSC), care reprezintă un angajament public de a furniza oricărui furnizor-solicitant servicii de colocare de echipamente într-o listă de locații care decurge din prezentele Obligații, precum și pot decurge din alte obligații ale furnizorului-ofertant.

83. Furnizorul-ofertant are obligația publicării pe pagina sa de Internet a acordurilor-tip pentru acces, care vizează serviciile cuprinse în oferte:

- Acordul-tip pentru servicii de acces la bucla locală, care va fi parte componentă a ORA;
- Acordul-tip pentru servicii de acces la canalizație care va fi parte componentă a ORAC;
- Acordul-tip pentru servicii de acces la stâlpi care va fi parte componentă a ORAS;
- Acordul-tip pentru servicii de colocare, care va fi parte componentă a ORSC;

Condițiile pentru Oferta de Referință pentru Acces

84. În termen de pînă la 2 luni din data aprobării prezentelor Obligații, furnizorul-ofertant va ajusta Oferta sa de Referință pentru Acces existentă la cerințele prevederilor prezentelor Obligații și le va prezenta Agenției, iar în termen de 3 luni din data aprobării prezentelor Obligații - le va publica.

85. Termenii și condițiile din ORA vor include, dar nu se vor limita la următoarele date și informații:

- 1) descrierea detaliată a fiecărui element de rețea sau a infrastructurii asociate, rețeaua de acces pe care o operează furnizorul-ofertant în

- detalierea cerută, schemele tehnice posibile de organizare a accesului necondiționat la bucla/sub-bucla locală ;
- 2) setul de servicii de furnizare a accesului necondiționat la bucla/sub-bucla locală, servicii conexe și alte servicii pe care furnizorul-ofertant este obligat să le ofere conform prezentei hotărîri, serviciile oferite la fiecare repartitor principal sau intermediar;
  - 3) condițiile tehnice de furnizare a serviciilor de acces necondiționat la bucla/sub-bucla locală și a serviciilor conexe, inclusiv termenele în care se oferă serviciile, inclusiv accesul, serviciile conexe și livrarea buclilor locale, sau sub-buclelor locale și nivelul minim de calitate oferit;
  - 4) liniile închiriate disponibile (serviciul ”backhaul”) și punctele de colectare a lor;
  - 5) condițiile comerciale de furnizare a serviciilor de acces necondiționat la bucla/sub-bucla locală și a serviciilor conexe, inclusiv prețurile la toate serviciile de acces și serviciile asociate acestor, într-un mod suficient de detaliere, inclusiv formule de determinare a prețurilor sau sumelor remunerației;
  - 6) mențiuni privind parametrii asigurați de calitate a serviciilor furnizate, mărimea și termenele de achitare a compensațiilor pentru nerespectarea nivelului minim de calitate;
  - 7) specificațiile tehnice pentru echipamente și cabluri, inclusiv cerințele tehnice față de echipamentele furnizorilor-solicitanți;
  - 8) cerințele și procedura de acces la echipamentele și spațiile colocate ale personalului furnizorilor-solicitanți;
  - 9) proprietățile de transmisie ale rețelei (tipul structural al cablului, numărul de perechi și diametrul conductorilor, caracteristicile fizice și electrice ale cablurilor), caracteristicile rețelei sau segmentelor de transport susținute de echipamentele furnizorului-ofertant;
  - 10) procedurile și termenele de înlăturare a defectelor/deranjamentelor și opțiuni pentru înlăturarea cu prioritate a lor;
  - 11) despăgubiri, care ar prevedea cuantumul despăgubirilor minime pentru depășirea termenilor de înlăturare a deranjamentelor și/sau pentru depășirea termenilor de acordare a accesului la noi locații;
  - 12) procedura de plasare a comenzilor și procesarea lor;
  - 13) informații despre interfața sistemului de plasare a comenzilor;
  - 14) orice restricții existente referitoare la echipamente utilizate sau colocate și termenii cînd acestea vor fi înlăturate;
  - 15) termenul de implementare a unui nou tip de acces în cazul înlocuirii unui tip de acces cu altul;
  - 16) alte informații și prevederi ce decurg din obligațiile stabilite prin prezenta Hotărîre.

86. Informațiile despre rețeaua de acces pe care o operează furnizorul-ofertant trebuie să fie prezentate astfel, încît furnizorul-solicitant să poată alege în mod eficient punctele de acces și să-și poată planifica dezvoltarea propriei rețele sau

servicii de comunicații electronice. Informațiile vor include, dar nu se vor limita la următoarele:

- 1) lista tuturor repartitoarelor principale și intermediare din rețeaua sa de acces, adresele, inclusiv codurile poștale, ale tuturor repartitoarelor principale și intermediare numerotate printr-o sistemă de numere individuale pentru fiecare repartitor principal sau intermediar, specificând, pentru fiecare dintre repartitoarele principale, toate repartitoarele principale sau intermediare subordonate acestora, adresele clădirilor (caselor) conectate la fiecare repartitor principal sau intermediar;
- 2) numărul buclelor/sub-buclelor locale utilizate sau utilizabile, pentru fiecare repartitor principal și, respectiv, intermediar și durata de funcționare rămasă (dacă a fost stabilită) a acestora;
- 3) numerotarea telefonică utilizată de bucele de acces deservite de fiecare repartitor principal sau intermediar, în formă de blocuri de numere utilizate la acestea (partea CCNDC din numărul național);
- 4) lungimea medie a buclelor/sub-buclelor locale, pentru fiecare repartitor principal sau intermediar;
- 5) durata de funcționare rămasă a fiecărui repartitor principal și intermediar;
- 6) tipul și caracteristicile tehnice ale buclelor sau sub-buclelor locale aferente unui repartitor principal sau intermediar: lungime, diametru, eventuala prezență a unor echipamente pasive sau active, lungimea derivațiilor, precum și parametrii tehnici și de calitate obținuți în urma testelor efectuate, astfel încât pe baza acestor parametri să se poată stabili cu ușurință și exactitate tipurile de servicii de comunicații electronice în bandă largă care pot fi furnizate pe bucla sau sub-bucla locală respectivă;
- 7) defectele sau deranjamentele cunoscute de către furnizorul-ofertant la fiecare repartitor principal sau intermediar, precum și defectele sau deranjamentele cunoscute la fiecare din bucele sau sub-buclele locale deservite de acestea, termeni stabiliți de îndepărtare a defectelor și deranjamentelor;
- 8) informații cu privire la spațiile colocabile și spațiile colocate, rezervate și disponibile la fiecare repartitor principal sau intermediar, inclusiv cu referire la modul de colocare fizică, virtuală sau la distanță, inclusiv cele planificate;
- 9) informații cu privire la accesul prin canalizație sau pe stâlpi pînă la locațiile repartitoarelor principale sau intermediare, necesare pentru a obține accesul, inclusiv condițiile tehnice pentru accesul prin canalizație sau pe piloni;
- 10) alte informații existente referitoare la rețeaua de acces a furnizorului-ofertant necesare pentru obținerea și utilizarea efectivă a accesului.

87. ORA va fi însoțită de un acord - tip, care să includă angajamentele publicate în ORA și care conține clauze contractuale standard. Acordul va fi rezonabil și va avea structura respectivă, care va permite furnizorului-solicitant să

poată selecta serviciile necesare din lista serviciilor oferite disponibile în ORA și să semneze acordul fără negocieri suplimentare, cu excepția cazului în care furnizorul-solicitant necesită servicii sau facilități suplimentare.

88. ORA va include o descriere detaliată a serviciilor oferite și prețurile acestora, astfel încât un furnizor-solicitant să poată, fără efort nejustificat, să selecteze punctele de acces, opțiunile de acces și de colocare, precum și serviciile necesare și să calculeze suma totală a plăților aferente accesului. În cazul în care furnizarea unui serviciu sau facilitate este condiționată în practică de furnizarea unui alt serviciu sau facilitate, această relație se menționează în mod clar.

89. Furnizorul-ofertant va fi gata să semneze acordurile bazate pe ORA odată cu publicarea ORA.

90. În cazul în care, furnizorul-ofertant intenționează să modifice sau să completeze ORA, proiectul modificărilor sau completărilor va fi depus la Agenție, în format electronic și pe suport de hârtie, cu cel puțin 30 de zile calendaristice înainte de data punerii în aplicare și va fi publicat pe pagina de Internet a furnizorului-ofertant cu cel puțin 15 zile înainte de data punerii în aplicare. De fiecare dată când furnizorul-ofertant va modifica ORA și/sau Acordul-tip acesta va plasa pe pagina sa de Internet versiunea electronică, care să permită identificarea cu ușurință a elementelor actualizate și/sau modificate, prin utilizarea unui format diferit al textului adăugat și prin evidențierea distinctă a textului eliminat, precum și identificarea datei realizării actualizării/modificării. În cazul unor modificări de structură sau mai mult de 50% din conținutul ORA, proiectul trebuie depus la Agenție cu cel puțin 6 luni, înainte de data punerii în aplicare și publicat pe pagina de Internet a furnizorului cu cel puțin 2 luni înainte de data punerii în aplicare, cu excepția cazului în care modificarea sau completarea se realizează la cerința Agenției.

91. Furnizorul-ofertant are obligația de a publica în ORA planurile de modificare a rețelei de acces determinată de modernizarea rețelei de acces, cu cel puțin 12 luni înaintea realizării modificării. Furnizorul-ofertant va publica informații complete și detaliate cu privire la elementele de rețea afectate și zonele de acoperire a elementelor de rețea care urmează a fi instalate (cu referire la codurile poștale deservite), într-o formă care să permită identificarea cu ușurință a acestora, precum și data programată pentru realizarea modificării. Furnizorul-ofertant are obligația de a actualiza trimestrial aceste planuri, precizând modul de îndeplinire a acestora pentru trimestrul încheiat și adăugând planurile de modificare pentru trimestrul următor. Publicarea planurilor respective se notifică furnizorilor-solicitanți prin intermediul unui mesaj electronic transmis în ziua publicării, la adresele de poștă electronică indicate de furnizorii-solicitanți. Pentru cabinetele tehnice stradale pentru comunicații electronice (cabinete stradale) incluse în planurile de modernizare publicate în condițiile expuse mai sus, furnizorul-solicitant poate solicita ca mărimea și capacitatea acestora să îi permită accesul la cabinetele respective, prin transmiterea unei cereri furnizorului-ofertant cu cel puțin 11 luni înaintea datei estimate pentru instalarea cabinetelor. În termen de 10 zile lucrătoare

de la data primirii cererii, furnizorul-ofertant comunică în scris furnizorului-solicitant costurile suplimentare aferente. În cazul în care furnizorul-solicitant se angajează printr-un acord să suporte costurile suplimentare determinate de modificarea cabinetelor stradale respective, furnizorul-ofertant va depune toate diligențele pentru instalarea cabinetelor stradale modificate conform solicitării. Tergiversarea de către furnizorul-solicitant a răspunsului la comunicarea prevăzută mai sus nu constituie motiv de împiedicare a instalării cabinetelor stradale la mărimea standard, la data estimată în planurile de modernizare. Procedura de determinare a costurilor suplimentare determinate de modificarea cabinetelor stradale va fi inclusă de furnizorul-ofertant în ORA.

92. Orice limitare privind furnizarea serviciilor de acces la bucla/sub-bucla locală la oricare repartitor principal sau intermediar trebuie prevăzută expres în ORA, cu indicarea termenului estimativ de înlăturare a acesteia, care nu va depăși 6 luni.

93. Acordul de acces la bucla/sub-bucla locală pe care o operează furnizorul-ofertant se va negocia cu bună credință.

94. Furnizorul-ofertant va depune la Agenție o copie de pe fiecare acord de acces și a oricărei modificări în termen de până la 10 zile lucrătoare de la data semnării.

95. Modul de compensare a prejudiciilor cauzate de nerespectarea termenilor stabiliți și/sau a condițiilor stabilite pentru furnizarea oricărei forme de acces și/sau a oricărui serviciu conex, sau de remedierea cu întârziere a defecțiunilor va fi stabilit în acordul încheiat între părți și ORA și va prevedea cel puțin acoperirea prejudiciilor furnizorului-solicitant cauzate în legătură cu imposibilitatea de a beneficia de serviciile de acces pentru perioada respectivă.

96. Orice modificare adusă de furnizorul-ofertant rețelei sale sau spațiilor de colocare, care ar putea afecta condițiile de acces de care beneficiază un furnizor-solicitant, va fi plasată pe pagina de Internet proprie într-o formă care să permită identificarea cu ușurință a acesteia și va fi notificat furnizorul-solicitant cu cel puțin 12 luni înainte de efectuarea modificării în cauză. ORA va fi modificată în termeni utili, ținând cont de prevederile cap.IV din Regulament pentru a reflecta modificările efectuate rețelei sau spațiilor.

97. Desființarea NRA va fi notificată furnizorilor-solicitanți și Agenției cu cel puțin -12 luni înainte de data preconizată pentru desființare, cu indicarea datei preconizate pentru desființare.

98. În cazul în care furnizorul-ofertant instalează o rețea de fibră optică, acesta, pe lângă obligația de a oferi acces la infrastructura asociată, este obligat să ofere accesul la segmentul de terminare al rețelei sale de acces, inclusiv la cablajul din interiorul clădirilor. În acest scop, furnizorul-ofertant va furniza informații detaliate referitoare la arhitectura rețelei sale de acces și, în urma consultărilor cu furnizorii-solicitanți potențiali de acces privind punctele viabile de acces, va determina poziția exactă a punctului de distribuție al segmentului de terminare al

rețelei de acces, în vederea acordării accesului. Atunci când se procedează la determinarea acestui punct, părțile trebuie să ia în considerare faptul că toate punctele de distribuție vor trebui să poată găzdui un număr suficient de racordări din partea utilizatorilor finali pentru a fi viabile din punct de vedere comercial pentru solicitanții de acces. Furnizorul-ofertant este obligat să instaleze linii multifibră (cel puțin 4 fibre) în segmentul de terminare.

99. Furnizorul-ofertant are obligația de a ține evidența comenzilor de furnizare a accesului necondiționat la bucla/sub-bucla locală și a cererilor de remediere a defecțiunilor, cu precizarea modului și a termenelor de soluționare a acestora. Sistemul de evidență va viza în mod egal atât comenzile parvenite de la furnizorii-solicitanți, cât și cele parvenite de la subdiviziunile cu amănuntul ale furnizorului-ofertant. Furnizorul-ofertant are obligația de a prezenta Agenției trimestrial, pînă la data de 25 a lunii următoare trimestrului de gestiune, următoarele informații:

- 1) lista cererilor depuse pentru încheierea acordurilor de acces (conform tipului de acces solicitat) și celor de modificare sau completare a lor, denumirea furnizorilor-solicitanți ce au depus cererile, termenele de negociere și semnare a acordurilor de acces, lista acordurilor încheiate cu indicarea furnizorului-solicitant;
- 2) numărul de bucle sau sub-bucle locale închiriate la sfîrșitul perioadei de raportare de fiecare furnizor-solicitant la fiecare locație de acces, pe tipuri de acces partajat sau total;
- 3) numărul cererilor de oferire a accesului la bucle locale în timpul anului, durata medie, în zile, a livrării buclelor la fiecare locație de acces sau colectare și ponderea livrărilor ce au fost realizate în termenul cerut prin prezentele obligații;
- 4) numărul și ponderea cererilor de livrare a buclelor nesoluționate și, grupat, cauzele din care nu s-a reușit soluționarea.

Suplimentar, furnizorul-ofertant are obligația de a publica pe pagina sa de internet și de a actualiza trimestrial, pînă la data de 25 a lunii următoare trimestrului de gestiune, setul de indicatori prevăzut în anexa nr. 1. Tabelele cu seturile de indicatori astfel întocmite vor fi transmise trimestrial către Agenție.

Condițiile pentru Ofertele de Referință pentru Acces la Canalizație și Stâlpi telefonici

100. În termen de pînă la 4 luni din data aprobării prezentelor obligații furnizorul-ofertant va elabora ORAC și ORAS, conforme cu cerințele prezentelor Obligații și le va prezenta Agenției, iar în termen de 5 luni din data aprobării prezentelor obligații – le va publica.

101. Termenii și condițiile din ORAC și ORAS vor include, dar nu se vor limita la următoarele date și informații:

- 1) descrierea infrastructurii de canalizație și stâlpi operate cu prezentarea informației, cel puțin în mod sumar dar suficient, pentru ca furnizorii-solicitanți să poată lua decizii privitor la posibilitățile tehnice de pozare a cablurilor în zonele geografice deservite de aceste infrastructuri;
- 2) descrierea serviciilor de acces la canalizație și stâlpi oferite, a serviciilor suplimentare, astfel ca instalare de cabluri și echipamente, deservire tehnică, reparații, retragere de echipamente și cabluri etc;
- 3) condițiile tehnice pentru furnizarea accesului la canalizație și stâlpi telefonici și cerințele tehnice față de echipamente și cabluri;
- 4) condițiile tehnice și proceduri pentru vizitarea canalizației și stâlpi telefonici și efectuarea lucrărilor;
- 5) cerințe de calificare pentru persoanele cu drept de vizitare a canalizației și stâlpilor telefonici și efectuare a lucrărilor;
- 6) prețurile pentru ocuparea sau rezervarea spațiului de canalizație, de ocupare a stâlpilor și a serviciilor suplimentare și conexe;
- 7) proceduri privind accesul la informație, interpelări privind spații și rute disponibile;
- 8) alte informații și prevederi ce decurg din obligațiile stabilite prin prezenta Hotărîre.

102. Cerințele tehnice și procedurile vor fi tehnologic independente, astfel, încât să nu împiedice furnizorii-solicitanți să aleagă de sine stătător tipurile de cabluri și echipamente dorite, tipurile de rețele și echipamente, tehnologii de pozare, mentenanță și reparație care se încadrează în cerințele de asigurare a securității infrastructurilor, rețelelor și persoanelor.

103. ORAC și ORAS vor fi însoțite fiecare de câte un acord – tip pentru acces la canalizație sau stâlpi, care să includă angajamentele publicate în ORAC și ORAS și care conține clauze contractuale standard. Acordul-tip va fi rezonabil și va permite pentru ca furnizorul-solicitant să poată selecta serviciile necesare din lista serviciilor oferite disponibile în ORAC și ORAS și să semneze acordul fără negocieri suplimentare, cu excepția cazului în care furnizorul-solicitant necesită servicii sau facilități suplimentare.

104. Furnizorul-ofertant va fi gata să semneze acordurile bazate pe ORAC și ORAS odată cu publicarea acestor.

105. În cazul în care, furnizorul-ofertant intenționează să aducă modificări la ORAC sau ORAS, proiectul acestor modificărilor va fi depus la Agenție, în format electronic și pe suport de hîrtie, cu cel puțin 30 de zile calendaristice înainte de data punerii în aplicare și va fi publicat pe pagina de Internet a furnizorului-ofertant cu cel puțin 15 zile înainte de data punerii în aplicare.

106. Acordul de acces se va negocia de furnizorul-ofertant cu bună credință în vederea încheierii și furnizării serviciilor solicitate.

107. Acordul de acces se încheie pentru o perioadă maximală nedeterminată, dacă furnizorul-solicitant nu solicită încheierea pe o durată determinată, și nu poate

fi reziliat unilateral de către furnizorul-ofertant în interesul acestuia, cu excepția cazurilor prevăzute de lege și/sau acord.

108. Furnizorul-ofertant va depune la Agenție o copie de pe fiecare acord de acces și a oricărei modificări în termen de până la 10 zile lucrătoare de la data semnării.

109. Modul de compensare a prejudiciilor cauzate de nerespectarea termenilor stabiliți și/sau a condițiilor stabilite pentru furnizarea oricărei forme de acces și/sau a oricărui serviciu conex, sau de remedierea cu întârziere a defecțiunilor va fi stabilit în acordul încheiat între părți și ORAC/ORAS și va prevedea cel puțin acoperirea prejudiciilor furnizorului-solicitant cauzate în legătură cu imposibilitatea de a beneficia de serviciile de acces pentru perioada respectivă.

Capitolul III. Obligația de neadmitere a discriminării

110. Furnizorul-ofertant are obligația furnizării serviciilor de acces la infrastructura fizică asociată, la bucla și sub-bucla locală de cupru, la infrastructura rețelei NGA și serviciile asociate tuturor acestor în condițiile principiului de *Echivalență a intrărilor*. Aceasta presupune că furnizorul-ofertant trebuie să ofere serviciile intern și către furnizori-solicitanți în aceleași condiții de preț, calitate, termene, informație, tratament și priorități, prin intermediul acelorași subdiviziuni și persoane, utilizare de procese și sisteme ș.a.

111. Implementarea furnizării serviciilor în baza principiului Echivalenței intrărilor poate necesita timp și eforturi suplimentare pentru elaborarea proceselor și implementare. Până la implementarea acestor, furnizorul-ofertant are obligația să asigure furnizarea serviciilor date cel puțin conform principiului Echivalenței ieșirilor. Aceasta presupune că furnizorul-ofertant trebuie să ofere serviciile intern și către furnizori-solicitanți în condiții de preț, calitate, termene, informație, tratament și priorități similare sau apropiate, chiar dacă procesele și sisteme utilizate nu sunt identice.

112. Furnizorul-ofertant nu va condiționa furnizarea serviciilor de acces la infrastructura de canalizație și stâlpi telefonici, la bucla sau sub-bucla locală de cupru sau optică, colocare, sau altor servicii, pe care este obligat să le ofere, prin cerințe de achiziționare de către furnizorul-solicitant a unor servicii suplimentare față de cele solicitate, sau de angajare a unui volum minim de servicii.

113. Furnizorul-solicitant stabilește în mod independent serviciile de comunicații electronice pe care le va oferi bazându-se pe produsele de acces furnizate de furnizorul-ofertant, precum și condițiile tehnice și comerciale în care va furniza propriile servicii de comunicații electronice abonaților. Furnizorul-ofertant nu va condiționa și nici limita serviciile care sunt furnizate de furnizorul-solicitant sau utilizate de clienții acestui, precum natura, calitatea sau cantitatea, prețul serviciilor. Furnizorul-ofertant nu va condiționa furnizarea serviciilor de acces partajat la bucla/sub-bucla locală pe o linie de abonat prin contractarea de către

abonat a altor servicii, inclusiv de telefonie, a furnizorului-ofertant ce pot fi furnizate pe aceeași linie.

114. Furnizorul-ofertant va asigura principiul de nediscriminare prin punerea la dispoziție pentru furnizorii-solicitanți a informațiilor necesare în vederea realizării accesului necondiționat la bucla/sub-bucla locală și serviciilor de acces la bucla sau sub-bucla, precum și la serviciile complementare acestor, de tip: colocare, acces prin canalizație și galerii de cabluri etc., în termene și condiții, inclusiv în ceea ce privește calitatea și prețul, nu mai puțin favorabile decât cele furnizate pentru propriile servicii sau pentru serviciile furnizate pentru persoanele afiliate. Furnizorul-ofertant va lua toate măsurile necesare pentru a putea demonstra în orice moment, la solicitarea Agenției, că nu discriminează între furnizorii-solicitanți, pe de o parte, și serviciile furnizate persoanelor afiliate sau propriilor servicii cu amănuntul, pe de altă parte, în ceea ce privește furnizarea accesului necondiționat la bucla/sub-bucla locală, precum și la serviciile complementare acestor de tip: colocare, acces la canalizația telefonică și stâlpi telefonici etc., inclusiv cu privire la accesul la informațiile referitoare la rețeaua sa de acces utilizate în vederea furnizării de servicii pe piața cu amănuntul.

115. Furnizorul-ofertant va oferi condiții echivalente de furnizare a accesului necondiționat la bucla/sub-bucla locală tuturor furnizorilor care solicită sau care beneficiază deja de acces necondiționat la bucla locală sau servicii asociate, inclusiv de servicii active de acces echivalente, nu mai puțin avantajoase decât condițiile oferite propriilor activități cu amănuntul, inclusiv în ceea ce privește nivelul de calitate a serviciilor furnizate și prețul, sau pentru serviciile filialelor, persoanelor afiliate sau partenerilor lor. Furnizorul-ofertant trebuie să se asigure că marjele existente între propriile tarife pentru serviciile furnizate pe piețele corespunzătoare cu amănuntul și tarifele pentru furnizarea accesului total și accesului partajat la bucla/sub-bucla locală sunt suficiente pentru a permite unui ipotetic furnizor-solicitant rezonabil de eficient, care utilizează serviciile de acces la bucla sau sub-bucla locală, să poată obține un profit rezonabil prin furnizarea unor servicii echivalente pe piețele cu amănuntul.

116. Dacă furnizorul-ofertant oferă furnizorului-solicitant sau propriilor subdiviziuni cu amănuntul, într-un acord de acces sau altfel, condiții mai favorabile decât cele prevăzute în Oferta sa publică de referință, atunci aceste condiții vor fi oferite pe principii nediscriminatorii tuturor celorlalți furnizori-solicitanți și vor fi reflectate în Oferta publică de referință în termenii stabiliți de prezentele obligații.

117. Furnizorul ofertant nu va înainta condiții de utilizare și acces la canalizație și stâlpi mai stricte decât cele pe care le practică pentru propriile servicii.

118. Noua ofertă cu amănuntul de servicii ce cuprind acces în bandă largă a furnizorului-ofertant trebuie să fie astfel corelată cu intrările de servicii cu ridicata de acces la infrastructura fizică asociată și infrastructura de rețea, încât oferta dată să poată fi tehnic și economic replicată de către un furnizor ipotetic eficient. Furnizorul-ofertant, înainte de emiterea oricărei astfel de ofertă nouă cu amănuntul

trebuie să efectueze un test de replicabilitate a ofertei sale de către concurenți și la orice adresare a Agenției – să pună la dispoziție testul dat.

119. Pentru a se asigura că noua sa ofertă cu amănuntul îndeplinește cerințele furnizorului-ofertant va asigura că serviciile sale sunt suficient de degrupate, astfel încât furnizorii-solicitanți să nu fie condiționați să plătească pentru resursele ce nu sînt necesare serviciului pe care l-au solicitat.

120. Furnizorul-ofertant nu va impune furnizorului-solicitant cerințe de securitate privind echipamentele acestuia mai stricte decît acelea, pe care le practică pentru propriile echipamente.

121. Furnizorul-ofertant va transporta informațiile prin propriile echipamente de rețea pasive sau active transparent, fără a utiliza careva mijloace de inspectare adîncă a pachetelor și de culegere a informațiilor despre utilizatori, serviciile furnizate/consumate, caracteristicile comunicațiilor, preferințe de consum.

122. Furnizorul-ofertant nu va putea începe furnizarea propriilor servicii de comunicații electronice în bandă largă aferente locațiilor pentru care există cereri de colocare al căror termen a depășit termenii maximali ce reies din prezentele obligații. Furnizorul-ofertant nu va admite practici de *Winback* (de recuperare) față de abonați ce-și schimbă furnizorul de servicii de acces în bandă largă.

123. Furnizorul-ofertant nu va utiliza informațiile obținute de la furnizorii-solicitanți sau de la abonați privind conectarea serviciilor, schimbarea furnizorului, pentru a contacta abonații și de a le oferi avantaje comparabile cu cele menționate la acțiunile de *Winback*.

124. În cazul accesului la canalizații și stâlpi furnizorul-ofertant este obligat să garanteze condiții identice de acces atît propriilor filiale din aval cît și părților terțe interesate.

125. Furnizorul-ofertant nu va împiedica furnizorul-solicitant să furnizeze clienților săi servicii cu amănuntul sau cu ridicata bazate pe oricare din serviciile de acces stipulate în prezentele obligații.

Capitolul IV. Obligația referitoare la controlul prețurilor, inclusiv obligația de fundamentare a prețurilor în funcție de costuri

126. Furnizorul-ofertant are obligația de fundamentare în funcție de costul LRIC+ a prețurilor pentru acces la infrastructura de canalizație și stâlpi telefonici, la bucla/sub-bucla locală și serviciile asociate acestora. Costul LRIC+ al serviciilor menționate va fi determinat în bază de modele "bottom-up". Furnizorul-ofertant trebuie să asigure detalierea suficientă a prețurilor pentru a asigura că furnizorii-solicitanți nu plătesc pentru resurse care nu sunt necesare serviciului pe care l-au solicitat și nu cuprind servicii ce pot fi detașate.

127. Prețurile maximale ce pot fi percepute de furnizorul-ofertant, pînă la aprobarea de către Agenție a mecanismelor referitoare la controlul prețurilor în funcție de costul LRIC+ pentru serviciile de acces la bucla sau sub-bucla locală și a serviciilor asociate, vor fi următoarele:

- 1) Plăți unice la conectare, fără TVA, pentru:
  - a) crosarea unei bucle/sub-bucle locale de cupru – 100 lei.
- 2) Plăți lunare, fără TVA, pentru:
  - a) acces total la bucla locală de cupru – 70 lei;
  - b) acces partajat la bucla locală de cupru– 35 lei;
  - c) acces total la sub-bucla locală de cupru la nivelul unui repartitor intermediar– 55 lei;
  - d) acces partajat la sub-bucla locală de cupru la nivelul unui repartitor intermediar – 15 lei;
  - e) închiriere spațiu colocare în or. Chișinău – 200 lei/m.p.;
  - f) închiriere spațiu colocare în or. Bălți – 140 lei/m.p.;
  - g) închiriere spațiu colocare în alte orașe – 100 lei/m.p.
  - h) închiriere spațiu colocare în alte localități – 80 lei/m.p.

128. Pînă la data la care prețurile pentru serviciile de acces la canalizație telefonică și pentru serviciile asociate, inclusiv rezervări, vor putea fi determinate pe baza modelului de calculare a costului conform pct. 126, furnizorul-ofertant va stabili prețuri pentru serviciile de acces la canalizație telefonică și a serviciilor asociate, inclusiv rezervări, în funcție de metodă rezonabilă proprie de calculare a costurilor, care nu le-ar depăși pe costurile deplin alocate. Agenția poate cere furnizorului-ofertant justificarea prețurilor stabilite conform acestui punct.

129. Pînă la data la care prețurile pentru serviciile de acces la stîlpi telefonici și pentru serviciile asociate, inclusiv rezervări, vor putea fi determinate pe baza modelului de calculare a costului conform pct. 126, furnizorul-ofertant va stabili prețuri pentru serviciile de acces la canalizație telefonică și a serviciilor asociate, inclusiv rezervări, în funcție de metodă rezonabilă proprie de calculare a costurilor, care nu le-ar depăși pe costurile deplin alocate. Agenția poate cere furnizorului-ofertant justificarea prețurilor stabilite conform acestui punct.

Capitolul V. Obligația de ținere a evidenței contabile separate

130. Furnizorul-ofertant are obligația să țină evidența sa contabilă de gestiune într-o manieră care să asigure raportarea de situații separate pe activitățile legate de accesul la bucla și sub-bucla locală și pe acele activități, aflate în legătură structurală cu acesta.

131. Suplimentar cerințelor stabilite în Instrucțiunile privind implementarea de către S.A. „Moldtelecom” a evidenței contabile separate în cadrul contabilității interne de gestiune, aprobate prin Hotărârea Consiliului de Administrație al Agenției nr.09 din 22.04.2011, furnizorul-ofertant are obligația să țină evidența sa contabilă de gestiune într-o manieră care să asigure raportarea de situații separate pe activitățile legate de furnizarea accesului la infrastructura fizică asociată - canalizație și stâlpi telefonici. În acest scop, activitățile date vor fi raportate drept o unitate de afaceri distinctă de servicii cu ridicata, iar serviciile de ocupare a spațiului și alte servicii suplimentare sau asociate accesului la infrastructurile date, oferite propriilor activități cu ridicata - rețea de acces, rețea de bază sau altele - vor fi contabilizate similar condițiilor în care sunt oferite serviciile date furnizorilor-solicitanți. Serviciile de acces la canalizație și cele de acces la stâlpi telefonici vor fi contabilizate distinct, astfel încât veniturile și costurile fiecărui tip să poată fi distinse.

132. Prima raportare în formatul corespunzător pct.131 se va efectua pentru anul 2013, cu asigurarea comparabilității datelor cu 2012.

133. Furnizorul-ofertant va îndeplini obligația de evidență contabilă separată conform reglementărilor relevante, aprobate de Agenție, luând în considerație prevederile prezentelor Obligații privind asigurarea rapoartelor financiare separate pentru activitatea de acces la infrastructura fizică asociată.

134. Furnizorul-ofertant va publica anual cel puțin pe pagina sa de Internet, în conformitate cu reglementările relevante, aprobate de Agenție, o declarație privind implementarea evidenței contabile separate.

135. Furnizorul-ofertant va supune verificării din partea unui auditor modul de implementare a evidenței contabile separate, va publica cel puțin pe pagina sa de Internet și va prezenta Agenției raportul de audit relevant anual, până la 31 mai a fiecărui an următor anului de raportare.

Capitolul VI. Noțiuni utilizate

136. În sensul prezentelor obligații noțiunile utilizate au următorul sens:

1) *acces*– accesul furnizorului-solicitant la infrastructura de rețea și infrastructura asociată în vederea utilizării acesteia pentru construirea propriilor rețele și/sau furnizarea propriilor servicii;

2) *acces total la bucla/subbucla locală*- permite furnizorului-solicitant să utilizeze în mod exclusiv întregul spectru de frecvențe al buclei/sub-buclei locale la care se obține accesul, acesta putând stabili în mod independent serviciile de comunicații electronice pe care le va oferi pe bucla sau sub-bucla locală;

3) *acces partajat la bucla/subbucla locală*- permite furnizorului-solicitant să utilizeze frecvențele înalte ale buclei/sub-buclei locale la care se obține accesul, prin care se furnizează servicii în bandă largă, în timp ce furnizorul-ofertant va putea continua să utilizeze frecvențele joase prin care se furnizează serviciile în

bandă îngustă. Furnizorul-solicitant poate stabili în mod independent serviciile de comunicații electronice pe care le va oferi pe bucla sau sub-bucla locală.

4) *acces necondiționat la bucla locală* - acces necondiționat, total sau partajat, la bucla locală sau la sub-bucla locală, la nivelul repartitoarelor principale sau al repartitoarelor intermediare, inclusiv la bucla locală la nivelul cabinetelor stradale ori al clădirilor pînă la care este instalată fibră optică, atunci cînd segmentul terminal este constituit din fire metalice de cupru;

5) *DSLAM* – Digital Subscriber Line Access Multiplexer;

6) *echivalența intrărilor* – furnizarea de către furnizorului-ofertant a tuturor serviciilor și informațiilor către furnizorii-solicitanți și către propriile activități din aval în aceleași termene și condiții (inclusiv prețuri și nivelul de calitate a serviciilor), în aceleași intervale de timp și utilizînd aceleași sisteme și procese.

7) *echivalența ieșirilor* - furnizarea de către furnizorul-ofertant a serviciile intern și către furnizori-solicitanți în condiții de preț, calitate, termene, informație, tratament și priorități similare sau apropiate, chiar dacă procesele și sisteme utilizate nu sunt identice.

8) *furnizor-ofertant* – S.A. „Moldtelecom”, care în conformitate cu prezenta Hotărîre are obligația să furnizeze oricărui furnizor-solicitant servicii de acces la bucla/sub-bucla locală și servicii conexe;

9) *furnizor-solicitant* – orice furnizor ce solicită unul sau mai multe din serviciile pe care furnizorul-ofertant este obligat să le ofere în conformitate cu prezenta Hotărîre;

10) *KPI* - indicator de performanță, care permite furnizorului să-și identifice obiectivele strategice și tactice (operaționale), evaluînd succesul său pe o anumită activitate.

11) *livrarea buclei locale* - serie de acțiuni ale furnizorului-ofertant de la momentul depunerii de către furnizorul-solicitant a unei solicitări corect formulate de a i se pune la dispoziție, la locația unde are acces, o anumită buclă/sub-buclă locală pînă la momentul cînd aceasta este pusă la dispoziție și poate fi efectiv utilizată;

12) *locație de acces la bucla/sub-bucla locală* - locație unde un furnizor-solicitant obține acces la bucla/sub-bucla locală a furnizorului-ofertant.

13) *LRIC*- Modelele LRIC (Long-Run Incremental Costs) sunt utilizate pentru stabilirea costurilor eficiente în reglementarea prețurilor din telecomunicații.

14) *NRA* - Nod de racordare a abonaților la rețeaua de acces.

15) *ocupare spațiu* – serviciu de închiriere oferit de furnizorul-ofertant prin care pune la dispoziția furnizorului solicitant spațiu în conductele sau sub-conductele canalizației telefonice sau pe stâlpi pentru pozarea de sub-conducte și/sau cabluri și utilizarea efectivă a acestor;

16) *rețeaua de acces* - cuprinde totalitatea cablurilor de comunicații electronice împreună cu infrastructura aferentă (repartitoare, subrepartitoare, galeria de cabluri, canalizația telefonică, liniile de stâlpi, cutii terminale, nișe de distribuție) prin intermediul căreia se stabilesc legături de comunicație între resursele tehnice de comunicații (MDF sau ODF) și punctele terminale de rețea (NTP).

17) *rețele de acces de nouă generație Next Generation Acces (NGA)* sunt rețele de acces prin cablu formate integral sau parțial din elemente optice și care sunt capabile să furnizeze servicii de acces de bandă largă cu capacități optimizate (cum ar fi o rată mai mare de transfer), în comparație cu cele furnizate prin rețele existente, pe bază de cabluri de cupru. În majoritatea cazurilor rețelele NGA sunt rezultatul îmbunătățirii unei rețele de acces deja existente pe bază de cupru sau coaxiale.

18) *serviciul de acces partajat la bucla locală* - mecanism în care lățimea de bandă superioară (peste 30 KHz) a buclei locale este oferită spre utilizare furnizorului-solicitant, în timp ce furnizorul-ofertant continuă să furnizeze abonatului serviciile în bandă îngustă, astfel ca serviciul de telefonie fixă;

19) *serviciul de acces la bucla locală* - serviciu de acces la bucla locală sau serviciu de acces partajat la bucla locală;

20) *sistem de plasare a comenzii* - sistem electronic pus la dispoziția furnizorilor-solicitanți de către furnizorul-ofertant pentru plasarea comenzilor de transferare a buclelor sau sub-buclelor locale către echipamentele colocate ale acestora și interacțiunile ulterioare între furnizorul-ofertant și furnizorii-solicitanți, inclusiv procedurile de înlăturare a erorilor și comenzilor neautorizate, urmărirea procesului de transferare;

21) *servicii active de acces echivalente* - servicii care presupun echiparea de către furnizorul-ofertant a buclei sau sub-buclei locale cu echipamente de transmisie cu comutare de pachete (ex. DSL, Ethernet), definirea unor puncte de agregare în rețea și punerea la dispoziția furnizorilor-solicitanți a unor capacități de transmisie între echipamentul instalat în spațiul abonatului și acele puncte de agregare;

22) *Slamming* – practică ilegală de schimbare a statutului liniei de abonat fără informarea sau acordul abonatului sau cu acordul abonatului dar bazat pe declarații false sau practici frauduloase;

23) *vizitare*– vizitarea infrastructurilor de rețea și asociate la care se oferă accesul conform prezentelor Obligații de către personalul furnizorului-solicitant sau al unei persoane terțe, corespunzător autorizate de către furnizorul-solicitant și de către furnizorul-ofertant, în vederea inspectării, măsurărilor, instalării de echipamente și cabluri, reparație și deservire, precum și a altor acțiuni legate de accesul la facilitățile de infrastructură asociată sau de rețea la care se oferă accesul.

24) *vizitare însoțită* – accesare a facilităților de infrastructură asociată sau de rețea efectuată de către personalul furnizorului-solicitant sau al unei persoane corespunzător autorizate fiind însoțită de persoana furnizorului-ofertant autorizată

să supravegheze respectarea de către beneficiarul accesului a regulilor de siguranță stabilite;

25) *Vectoring* - reprezintă o tehnologie de reducere a zgomotului format de traficul prin cupru, care funcționează după principiul similar unor căști de izolare a zgomotului. Această tehnologie permite transportarea a mai mult trafic prin cablurile din cupru, fără ca acestea să fie grupate împreună.

26) *winback* - acțiune/acțiuni prin care un furnizor de servicii contactează abonații care intenționează să plece sau au plecat mai puțin de trei luni în urmă la un alt furnizor, pentru a le oferi reduceri, servicii gratuite sau alte stimulente și de a-i convinge să nu schimbe furnizorul sau să revină la propriile servicii cu amănuntul;

137. Termenii nedefiniți în prezentele obligații au înțelesul dat de Legea nr.241/2007 și/sau de Regulamentul cu privire la interconectare nr.12/2009.

**KPI privind furnizarea serviciilor de acces necondiționat la
bucla locală**

Nr. crt.	Denumire indicator	Rezultat trimestrial (perioada de raportare: ...)	
		Intern furnizorul- oferant	Furnizori- solicitanți
1.	Timpul mediu de punere la dispoziție a buclei/sub-buclei locale – în cazul accesului partajat la bucla locală, la linii neocupate la un serviciu de bandă largă	(zile calendaristice)	(zile calendaristice)
2.	Timpul mediu de punere la dispoziție a buclei/sub-buclei locale – pentru restul cazurilor de livrare a buclei/sub-buclei locale	(zile calendaristice)	(zile calendaristice)
3.	Timpul mediu de punere la dispoziție a spațiului necesar instalării echipamentelor destinate realizării accesului necondiționat la bucla/sub-bucla locală	(zile lucrătoare)	(zile lucrătoare)
4.	Timpul mediu de implementare a prevederilor acordului-cadru sau de implementare a soluțiilor tehnice pentru realizarea accesului necondiționat la bucla/sub-bucla locală conform cererii interne a furnizorului-ofertant, astfel încât să poată începe furnizarea accesului necondiționat la bucla/sub-bucla locală, respectiv să poată începe	(zile calendaristice)	(zile calendaristice)

	furnizarea serviciilor de comunicații electronice în bandă largă ale furnizorului-ofertant		
5.	Numărul total de bucle locale/sub-bucle locale puse la dispoziție		
6.	Numărul buclelor/sub-buclelor locale puse la dispoziție în termenul maxim reglementat		
7.	Numărul total de cereri a buclei/sub-buclei locale, respinse de furnizorul-ofertant		
8.	Numărul total de deranjamente pe buclele locale/sub-buclele locale, - din care numărul total de deranjamente remediate în termenul maxim reglementat		

Notă: Indicatorii se referă exclusiv la bucele/sub-buclele locale pe care se furnizează sau care sunt puse la dispoziție în vederea furnizării (de către furnizorul-ofertant sau de către furnizorii-solicitanți) de servicii de comunicații electronice în bandă largă. Valorile aferente indicatorilor nr. 1 – 8 vor fi calculate ca medie aritmetică simplă (raport între suma timpilor individuali pentru fiecare din activități și numărul total al activităților respective, realizate într-un trimestru). Valorile aferente indicatorilor privind furnizarea internă a serviciilor de acces necondiționat la bucla/sub-bucla locală vor fi calculate astfel încât să reflecte timpii necesari efectuării acelor procese/activități strict necesare și echivalente cu cele desfășurate în vederea furnizării către furnizorii-solicitanți a serviciilor de acces necondiționat la bucla/sub-bucla locală.

Procedura de plasare a comenzilor de furnizare a accesului necondiționat la bucla/sub-bucla locală

Etapa I

- a) solicitarea de către furnizorul-solicitant a furnizării accesului necondiționat la bucla locală (efectuarea comenzii);
- b) confirmarea automată a primirii comenzii de către furnizorul-ofertant, generată de sistemul electronic de procesare a solicitărilor de acces necondiționat la bucla/sub-bucla locală, în ziua efectuării comenzii;
- c) întocmirea de către furnizorul-ofertant a unui raport cu privire la comanda respectivă, în termen de o zi lucrătoare de la primirea acesteia, care va cuprinde:
  - defectele sau deranjamentele cunoscute de către furnizorul-ofertant la bucla sau sub-bucla locală solicitată în vederea furnizării accesului necondiționat la bucla locală;
  - data și ora la care circuitul fizic va fi pus la dispoziția furnizorului-solicitant;
  - tipul și caracteristicile tehnice ale buclei locale sau sub-buclei locale: lungime, diametru, eventuala prezență a unor echipamente pasive sau active (bobine de încărcare, repetoare, elemente de cuplare, corectori etc.), lungimea derivațiilor, precum și parametrii tehnici și de calitate obținuți în urma testelor efectuate;
  - modalitățile de efectuare a testelor;
  - precizarea dacă la punctul de prezență a abonatului există un echipament pentru depistarea defecțiunilor;
- d) rezervarea circuitului fizic pînă cînd comanda efectuată devine fermă.

Etapa a II-a

Comanda devine fermă. O comandă este considerată fermă dacă nu a fost anulată de către furnizorul-solicitant în ziua primirii raportului furnizorului-ofertant. La data la care comanda devine fermă, trebuie să existe o autorizare scrisă din partea abonatului care urmează a fi conectat, după caz, pentru a se realiza accesul necondiționat la bucla/sub-bucla locală.

Etapa a III-a

- a) începerea punerii la dispoziție a buclei locale sau sub-buclei locale;
- b) efectuarea testelor cu privire la serviciile de comunicații electronice furnizate pe bucla locală sau sub-bucla locală, inclusiv cu privire la funcționalitatea liniei dintre punctul de prezență a abonatului și repartitorul de transfer;
- c) începerea furnizării serviciului de comunicații electronice de către furnizorul-solicitant.